

SEMĂNĂTORUL

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Anul IX. — No. 10.

5 Martie 1910.

CUPRINSUL

- D. Nanu. — Properțiu către Gynthia (poezie).
Zoe Verzea. — O lecție (schiță).
I. Boteni. — Albumul (schiță).
I. U. Soricu. — Seară de Toamnă (poezie).
C. Manolache. — Soarelui (sonet).
Astra. — Din jurnalul unei studente (Cursurile d-lui
Maiorescu).
Cronica. — Revista Revistelor. Informațiuni literare și ar-
tistice din țară.

Redacția: Str. Vântului 12

și

Administrația: Str. Transilvaniei 13

BUCUREȘTI

ABONAMENTUL ANUAL

În țară

10 Lei

În străinătate

12

20 Bani Numărul

Administrația roagă pe onorații abonați ai „Semănătorului“ a-i face cunoscut adresa lor exactă pentru a se evită orice încurcătură în expedierea revistei.

Față cu cheltuelile ce ne-am impus cu reorganizarea și alcătuirea din nou a revistei, rugăm pe toți abonații noștri a ne trimete abonamentul **DIRECT** pentru că nu avem încasator. Sacrificiile materiale ce ne reclamă apariția regulată a acestei reviste sunt destul de mari și căutăm să suprimăm orice cheltueli zadarnice. Rugăm dar pe cititori să aibă această atențiune pentru revista ce se si-lește a fi tot mai bună, în condițiunile cele mai modeste.

ADMINISTRAȚIA: STR. TRANSILVANIEI, No. 13.

SOCIETATEA ROMÂNĂ

PENTRU

INDUSTRIA OXIGENULUI, ACETILENEI ȘI ALTE GAZE

BUCUREȘTI

Director general, S. EDW. HUBLIN

UNICA FABRICĂ ÎN ORIENT

pentru

ACETILENA DIZOLVATĂ

Cel mai eficient combustibil pentru iluminat. Lumină plăcută, și igienică liberă de orice pericol.

SEMĂNĂTORUL

REVISTĂ SĂPTĂMÂNALĂ

COLABORATORI: I. Adam., I. Agârbiceanu., N. N. Beldiceanu., I. Borcia., I. Boteni., D. N. Ciotori., Al. Doinaru., N. Dunăreanu., Elena Fărago., G. Ganc., A. Herz., Constanța Hodoș., G. Lazăr., G. M. Murgoci., G. Murnu., D. Nanu., C. Osiceanu., P. Papahagi., Ecaterina Pitiș., St. Pop., A. Popovici-Bănățeanu., Em. Protopopescu., I. Răducanu., Radu Rosetti., G. Rotică., L. Russu., C. Sandu-Aldea., I. Scurtu., I. U. Soricu., Artur Stavri., C. Teodorescu., Caton Theodorian., G. Tutoveanu., ș. a.

SOCIETATEA
 PROPRIETĂȚII
 "PETRU MAJORU" CĂTRE CYNTHIA

Citit-am calm, în semnul poruncilor de sus,
 De ce 'ntre noi hotarul veciilor s'a pus!
 Pe-acelaș drum, nu pleacă meniri deosebite:
 Mergi splendidă sirenă spre valul ce te 'nghite,
 Momește cu privirea în care vrăji s'ascund,
 Tot ce-i menit să cadă la fund, tot mai la fund..
 Inchină-ți frumusețea prin care inimi seceri,
 Multimei ce așteaptă minunea albei treceri;
 Ca florile la vânturi împarte sărutări
 Iubirilor ursite să moară în uitări,
 Căci ți-a sculptat pe buze, al voluptăței arc,
 Cu tainica-i putere, al Răului monarc.
 Prin tine el domnește, în inimi se strecoară,
 Intunecă, mângâe, cutremură și-omooară!
 Menire-i și aceasta! Flagel în mersul tău,
 În scrum tu mistui, spulberi, ce-i putred și e rău.
 Dar cum s'albește ferul de foc — a ta privire
 E inimei curate prilej de oțelire.
 Căci zeii drepți veghează în inima ori cui
 Nu 'năbușe scânteia ce-a pus sub fruntea lui.
 Un semn spre ei să facă, și 'ntreg Olimpul vine
 Drept pavăză, să lupte alături cu sine.
 Dar iarăși, vai de-acela ce lasă 'n suflet miasme:
 Il sfâșie bacante și-a iadurilor iasme!

Ne'nfrânt de-a ta putere, nici cer să mai rămâi;
 Aiurea fă-ți chemarea, mergi pân'la căpătâi...

Nici un fior de jale n'o tremură pe strună,
 În templul adorărei nu-i loc pentru minciună:
 El poate să rămăe de idolul său, gol,
 — La trepte nu-i ajunge al patimei nămol!
 O flacăra ce arde pe-altar neprihănit,
 Topește 'n suflet zgura din fundu-i răzvrătit.
 Nu pot pătrunde 'ntrânsul nici ura, nici disprețul:
 Iluzii scuturate dau vanității prețul.
 Robiei, nici o clipă de fericiri nu ceu
 Mai bine crească 'ntinsuri de ghiță 'n jurul meu...
 Ia-ți idolul de fină ce sânul tău ți-l cere:
 Argila, în argilă s'amestecă, și piere...

1906 Văratec.

D. Nanu.

O L E C Ț I E

(Schiță)

Isprăvisem clasa 7-a și doream să mă prepar de a 8-a, ca în toamnă să pot trece examenul și să mă înscriu la facultate. Visul meu de totdeauna.

O! Așteptam cu nerăbdare să scap de băncile liceului, de uniformă, și de toate necazurile la care e supus un licean. Să mă văd c'un ceas mai curând student, asta eră râvna mea. Să nu mai aud pe mama și pe tata repetându-mi neîncetat la fiecare încercare a mea de emancipare una și aceeași nesuferită vorbă:

«Nu se cade unui băiat de liceu. Așteaptă când vei fi student.»

Simțeam că nu mai aveam răbdare, că nu mai puteam aștepta încă un an până să mă văd liber. De aceea mă hotărâi să jertfesc vacanța mare, să las la o parte ori ce distracție și să citesc cu stăruință ca să-mi ating scopul.

Spun planul meu părinților, și ei se invoesc. Mă lasă să-mi aleg singur locul unde voiam să mă retrag ca să mă prepar de examen.

După ce mă gândii la toate stațiunile noastre balneare și climatice, alesei Predealul.

Poziție măreață, aer curat și liniște. Tot ce-mi trebuia mie.

Merse de minune primele două săptămâni. Găsisem o bancă parcă anume pentru mine, retras în marginea pădurei umbroase și parfumate de brad.

Acolo citeam ceasuri întregi cu o poftă nespūsă. Nici nu visam

că-n vara aceia venise lume multă în Predeal; că se făceau excursii, că se petrecea.

Se vântură lumea încoace și încolo prin prejurul meu, dar eu îmi vedeam de carte, nici măcar nu-mi aruncam ochii la trecători.

— «Mă prind că eu îl fac să întoarcă capul.» — aud într'o zi o voce venind dinspre pădure. Apoi un râs tânăr, cristalin ca un tril de privighetoare vibră în tăcerea codrilor. Nu putui să nu mă uit să văd cine râdea.

Erau două copile ca de 15 ani, cari căutau fragi prin iarbă.

Le lăsați în pace și citii mai departe. A doua zi găsesc pe banca mea un buchețel de micșunele legat cu o pânglicuță, și câteva cuvinte crestate cu acul în lemn.

— A!... Imi zic, asta trebuie să fie fapta fetițelor de ieri cari râdeau așa de frumos.

Mă încercai să citesc ce eră scris, dar nu putui desluși nimic.

— S'au grăbit ștregărițele, n'au avut timp destul — mă gândeam eu.

Desleg floricelele, le miros, le privesc o clipă, apoi tot jucându-mă cu ele, încep să memorez în gând ceiace citisem în ajun la filosofie... Când... iată-le... Trec pe dinaintea mea vorbind tare franțuzește.

— «*Si tu savais, ma chère, comme on est bien là-haut*»...

Rămâi înmărmurit de grația și frumusețea lor.

Una e blondă ca tipurile pictate de Greuze.

Părul ce-i cade în unde largi și mătăsoase pe spate lucește în soare ca aurul. Are niște ochi fulgerători și un zâmbet care ar ispiti p'un sfânt. Cealaltă e brună; tot atât de frumoasă, însă mai rece și pare mai mândră.

Le urmăresc cât-vă timp cu privirea, apoi reîncep să citesc. M'apuc să întorc câte-vă file, când le văd că se înapoiază..

După câte-va minute iar trec prin pădure, și tot astfel m'au chinuit amiaza aceea.

În ziua următoare le găsesc stând pe banca mea.

Aveau aerul că mă așteaptă ca să vadă mutra ce voi face-o, căci cum m'au văzut și-au șoptit cu mulțumire: — *Le voilà.* —

— Doamne! Ce să fac eu acum?

N'aveam nici obiceiul, nici îndrăsneala să intru în vorbă cu domnișoarele. Să mă întorc?... Au să râdă de mine... Odată cu capul n'ăș fi vrut să bănuiască ce se petrece în sufletul meu.

— Ei, dar nu mai eră vreme de chibzuială. Deși rarisem pasul că de abia mă mișcam, m'apropiasem... Imi iau atunci inima în dinți,

ridic țănoș capul, trec prin fața lor, liniștit în aparență, dar prăpădit de frică să nu mă împiedec de vre-o piatră și să cad lat la pământ.

— Vai! tot sângele îmi năvăli în obraji la gândul acesta.

În urma mea aud pe drăcșorul cel blond:

— «*Fi! Quel ours.*»

Are dreptate, îmi zic cu ciudă. Eră politicos cel puțin să le salut.

Vrusei să mă întorc să repar stângăcia fără seamăn ce făcusem, dar îmi fu teamă de ridicol.

Ce noimă mai aveă acum?...

Nu mai putui citi nimic, și pace bună. Toată dimineața mi-o pierdui rătăcind prin pădure, necăjindu-mă c'am fost așa de sălbatec.

Câteva zile după acest incident nu le-am mai văzut.

— Ce s'or fi făcut? Mă întrebam cu oarecare mâhnire. Au plecat poate din Predeal... Sau sunt supărate și nu mai vor să dea ochi cu mine. Ori cum, îmi părea rău că nu știam cel puțin cine sunt. Deschid cartea hotărât să nu-mi mai perd vremea, să nu mă mai gândesc la ele.

Dar fără voie, siluetele fine și grațioase ale acestor tinere fete îmi apar mereu în minte.

Printr'o energică sforțare a voinței isbutesc să le îndepărtez și să-mi adun gândurile.

Atunci..... ca prin minune, le văd eșind din pădure și venind drept spre mine.

— «Domnul cel studios e credincios băncii ce și-a ales?»—Spune blonda oprindu-se în fața mea.

— Da, domnișoară... Îngân eu foarte tulburat. Îmi place privilegiatea..... ce se..... desfășoară..... murmurul isvorului...

Nu știu ce am mai înșirat.

Apariția lor cu totul neașteptată, spontaneitatea cu care îmi adresară vorba, făcū să-mi pierd cumpătul.

Tot blonda mă scoase din incurcătură, întrebându-mă cum mă chiamă.

— Mă numesc Petre Camil, domnișoară. Sunt student la litere.

Nu-mi dau seama de ce trântii această minciună.

— Ei bine, domnule Camil, reluă ea fără nici un ocol, vrei să te plimbi cu noi?

Bruneta înălță atunci capul, închise ochii pe jumătate și adăogă ironic: «Dacă domnul poate *abandonă* puțin studiul...»

Strânsei cărțile într'o clipă, și plecai cu ele, în culmea bucuriei că puteam să le întovărășesc. Aflai în cursul preumblării noastre că pe blonda o chemă Cireșica iar pe prietena ei Nora. Amândouă locuiau în București, și urmau cursurile la «Nôtre Dame.»

Venise în Predeal una cu mama ei, cealaltă cu o soră măritată.

Când ne despărțirăm, Cireșica îmi spuse cu tonul ei natural:

— Măine mergem la Azuga, domnule Camil. Vrei să vii și d-ta cu noi, să cunoști pe mama și pe sora Norei?

— Cum să nu, domnișoară; cu mare plăcere.

Mersei la Azuga, apoi la Bușteni, la Sinaia, la Brașov. În fiecare zi aproape făceam câte o excursiune. Examenul?... Il uitasem cu desăvârșire. Domnișoara Cireșica nu-mi mai dădea pas să mă gândesc la el.

Eră veselă și plină de viață.

Când mergeam împreună nu-i mai tăcea gura. Discută, istorisea, mă necăjea pentru un nimic, uneori atât, că-mi dădeau lacrimile. Și toată lumea făcea haz.

Intr'o dimineată merg să-i spun bună-ziuă, ea îmi întoarce spatele.

— Vai de mine, domnișoară, o întreb nedumerit; ce ți-am mai făcut de ești supărată?...

— Cum să nu fiu, domnule, îmi răspunde încruntată. Te-am văzut pe peronul gării făcând curte la o fată.

— Eu? ! domnișoară Cireșică. Dar n'am făcut curte de când sunt. Eră o verișoară a mea care trecea la băi în străinătate.

— *A d'autres...* Știi noi ce însemnează *verișoarele* astea.

— Mă jur pe ce vrei, domnișoară.

— Dă-mi pace, nu te cred.

Și întoarce capul în altă parte. Ce să fac?... o salut și plec.

Mă lasă puțin să mă depărtez, apoi: «Domnule Camil, vino încoace».

— Năzuroasă ești, domnișoară Cireșico. Iată-mă, ce dorești?

Par'că nu mi-ar fi făcut nimic. Îmi propune surâzând să le conduc la vama veche.

— E așa frumos spre Timiș, în Ungaria. Spune clipind din ochi cu gingășie. Gestul ei familiar când îi plăcea ceva.

Eu o îndrept.

— Nu Ungaria, domnișoară, *Transilvania*. Văzând'o că mă pribește mirată, îi explic că această țară e locuită în mare parte de Români.

— Ei așa! face, dând din umeri.

De unde ai scos'o și p'asta?

— Cum de unde am scos'o, domnișoară? D-ta nu știi, n'ai învățat?

— Ce să învăț, domnule, lasă-mă cu snoavele d-tale.

Auzi... snoavele mele! Mă infierbânt și eu, și încep să-i vorbesc despre Români de peste munți, de faptele eroice săvârșite de Ardeleni. în revoluție.

— *Ma chère* a întrecut și pe *mère Euphrasie* la istorie. Șoptește Nora batjocoritoare. Cireșica izbucnește atunci într'un răs frenetic, de răsunară văile... Mărturisesc că de n'ar fi avut darul să rădă atât de frumos, înlocmai ca un tril de privighetoare, m'ași fi supărat cu tot dinadinsul.

Dăr nu se putea cu ea să ții supărare. Când încetă a râde, mă luă de mână și-mi zise:

— Ce am eu cu *Avram Iancul* și cu *Barnuțul* d-tale, domnule?... Hai să ne plimbăm.

Plecarăm spre vama veche, căci așa voia.

Eu mergeam alături de ele tăcut și oarecum indispus. Mă jignise ignoranța și nepăsarea acestor ușuratece păpuși.

Ele vorbeau împreună ca și cum ar fi fost singure.

Cireșica văzând că nu iau parte la convorbirea lor ca de obicei, se întoarce către mine, mă privește un moment ținută cu ochii ei drăcoși și îmi zice:

— Ai fi băiat bun d-ța, domnule Camil, dar uită..... nu știi să *flirtezi*.

— Ce să fac, domnișoară?!... Întreb mirat, neînțelegând acest cuvânt.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

— Eu ador să fiu *entourată* și să *flirtez*, îmi repetă.

— Dar... ce e aia, domnișoară?

— Serios, d-le?... Nu știi ce e flirtul?

— *A! C'est trop fort!* Adăogă Nora. Și răsără, răsără ca eșite din fire. După ce se potoliră, Cireșica scutură din cap de câteva ori ca să-și gonească bucele de aur ce-i năvăliseră peste obraji și-i astupase vederea. Apoi cu o seriozitate foarte comică îmi zise:

— Trebuie neapărat să-ți dau lecție, domnule Camil. Iată, să începem chiar acum...

Se prefăcù că se gândește o clipă, apoi reluă:

— Privește-mă drept în ochi..... nu, nu așa.... mai..... cu admirație și fă-mi un compliment.

— Nu știi, zău, domnișoară Cireșico.

— Cum, domnule, nu știi să fii galant?

Începu să declame:

— Răulețul acesta care șerpuește printre stânci... poezia ce se desprindă din freamătul frunzelor... nimic nu te inspiră?

— Nu mai râde de mine, te rog, domnișoară.

— Ascultă, domnule Camil, dacă aș arunca batista asta în prăpastie te-ai duce să mi-o aduci?..

— Nu merită o batistă să-mi expun viața, domnișoară Cireșico.

— Dar dacă m'aș arunca eu în prăpastie?...

— O! atunci m'arunc la moment după d-ta.

Bate din palme nebunatică față și zice satisfăcută:

— Vezi, ăsta e *flirtul*, domnule Camil. Așa se *flirtează*.

Luam acum în fie-care zi câte o lecție de *flirt*. Profesorul meu eră din ce în ce mai mulțumit de elev. Făceam pare-se progrese uimitoare.

Dar examenul de clasa 8-a, idealul de a intra în toamnă în facultate.... Adio.

Din cauza lecțiilor de *flirt* fusei silit să mai urmez un an la liceu, și să aud mai des ca ori când îngrozitoarea vorbă:

— Așteaptă când vei fi student: Nu se cuvine unui licean.

Zoe Verzea.

ALBUMUL

Când ceasul ministerului bătea unu, Gheorghe Lucian închidea ultimul dosar, îl așeza în cutia mesei, încuia și și potrivea cheile în buzunar.

Se îmbracă încet, neașteptându-se la nimic urgent, își dregea cravata din obișnuință și eșea pe ușa cea mare, mulțumind cu o adusătură de mână în sus, portarului care se plecă până la pământ, ca în fața unui vechiu funcționar, înaintat șef de birou la direcția fondului comunal.

Ajunsesse la treapta aceasta în aproape de 40 de ani și știa că n'are să se mai ridice. Intrase în minister copist, cunoscuse nesfârșitele ore de cancelarie, când simți respirația grea după împlinirea unei coale și trecuse de la un grad la altul, bucurându-se la început, resemnându-se mai încoace și constatând în sfârșit că fiecare înaintare adusesse alte fire albe, unele junghiuri prin câte-o parte, mici încercări de reumatism la încheeturi, cu slăbirea vederii și ușoara tremurare a tocului la rotunjirea literilor mari.

La masă îi e silă să stea mult în birtul plin de larma tinerilor, unde pluteau aburi de sosuri, fum de tutun și miros particular de farfurii spălate în grabă.

Chelnerul îi aduce felurile unul după altul, ca unui client cu gustul fixat și, după cafeaua cu o bucată de zahăr, după o strângere de mână cu patronul, care zâmbește spunând tutulor aceleași urări, Lucian

ese în stradă. Se uită în treacăt la afișele mari de pe ziduri, își scoate de două, trei ori pălăria la salutul cunoscuților... drumul e cam același până în strada Carol, când urcă scara la al doilea, unde madam Arm are și pentru el o cameră.

Când învârtește cheia în ușe, n'are nici o mișcare grăbită și nu'și aruncă numai decât ochii pe masă, să vadă ce i-a sosit nou. O scrisoare închisă se întâmplă s'o citească și a doua zi, sau o uită în buzunarul paltonului. Ce poate să fie? Vre-un cunoscut, care cere informații, un anunț de lotărie...

Zilele trec așa una după altă fără nici o tresărire de surprindere și câteodată, stând la masa lui de flăcău bătrân, se gândește Lucian, ce ar mai putea aștepta de la viață și par'că un glas, venit de cine știe unde, îi șoptește la ureche : moartea...

În casă e cald ; o căldură care îndeamnă ochii să se închidă, când mâna scapă jos gazeta cu noutățile zilei.

Lucian își desfăce gulerul, puse ceasul pe mäsută și vrea să se întindă pe pat, când simte pe cineva la ușă.

— Bonjour, *domnu Lucian*, zise madam Arm, găfâind de urcatul scărilor și silindu-se să-și facă vocea subțire. Mai mult cade pe scaun și urmează după o respirație adâncă.

...Uite de ce am venit, domnu Lucian. D-ta mergi cu noi, că trebuie să ne mutăm d' aici : s'au vândut casele. Iacă mai sunt câte-va zile până la sfântul Dumitru și am găsit niște odăițe așa bune, luminoase...

Lucian se gândește la mutat ca la o întâmplare a vieții. Numai de două ori își schimbase camera și-l apucă un fel de desgust, când făcea socoteala că trebuie să împacheteze tot, să respire praful depus de ani de zile pe mobilă, să-și strângă micile nimicuri scumpe, legate cu tinerețea, cu toată viața lui.

Când pleacă madam Arm, el rămâne câte-va clipe nemișcat. Pe urmă începe să caute prin toate cutiile, prin dulap, în bibliotecă. Verifică hărțile și aruncă în sobă vechi invitații de nuntă, bilete de vizită, câte un program de concert, ori ilustrații tăiate din reviste streine.

Căutând așa, a dat peste albumul de vederi. L'a deschis cu grije mângâind coperta cu mâna și s'a uitat pe rând la fiecare pagină. Recunoaște pozițiile, așezarea caselor, aninii pe prund... și i se pare că a trecut mult d'atunci, așa de mult... și cu toate acestea, o mie de ani, ca ziua de ieri.

Trec așa de repede zilele, când nimic nou nu vine să lase o urmă în amintire!

În acel album trăia satul lui întreg, cu horele sărbătoarea, cu ulița

SOE
PETRU

albă, cu chipuri de fete cosând pe săli, cu pâcuri de copii venind la spovedit în săptămâna mare, cu casa boerească pierdută în grădina de peri, cu dealul de făget luat primăvara și toamna : verdele tânăr și ruginiul îmbătrânirii.

În vremea aceea, când avea zile libere, Lucian se ducea în satul lui de naștere, în tovărășia unui aparat cu care se obișnuiseră și oamenii și lua vederi. D'atunci trecuseră cincisprezece, dacă nu chiar douzeci de ani.

Mai stricase plăci la început, dar pe urmă se obișnuise și fotografiile lui erau adevărate colțuri de viață. Când i s'a urât și cu asta, nu s'a mai duș în sat și albumul rămăsese acum singura legătură cu oamenii, cari îl văzuseră copilăș, trecând prin gârlă cu picioarele goale.

Ce multe lucruri erau legate de acest album și cum se înălțau în minte, într'o lumină nouă, întâmplările tinereții, rămasă deparfe.

Gândindu-se așa îl surprinde o ușoară bătae în ușe și Lucian crezând că e tot madam Arm în chestia mutatului, zice «intră», fără să-și ridice capul.

— Bună ziua, domnule!

La glasul necunoscut Lucian se scoală mirat și vede o doamnă în elegantă toaletă de iarnă, însoțită de o fetiță ca de 14 ani, care stă în dreptul pragului. Repede strânge haina pe el, își ridică gulerul, ținându-se cu mâna la gât și nu știe ce să zică. Doamna urmează vorba.

...Eu sunt noua proprietară a caselor și aș vrea să văd toate odaile pentru aranjament. Vă rog, nu vă supărați.

— Poftiți, poftiți, zice Lucian cu aerul de supărare al celui pe care l'ai trezit din somn, să'l întrebi cât e ceasul.

— Margo, nu închizi ușa? zice doamna adresându-se fetei, se face frig!

Lucian se uită acum atent la copilă. Ochii aștia îi întâlnise el undeva, ori îi citise în vreo carte.

Întreaga înfățișare a fetei făcea ceva să vibreze în inimă. Se uită în altă parte și se apropie de fereastră, încercând să-și aducă aminte.

Doamna, — mama, de sigur — face socoteli, apreciind din ochi spațiul.

— Aici o să fie pianul, Margo... da? Dincoace deschidem o ușe spre salonul de primire... La toate acestea Margo răspunde încet: da da... și se apropiase de masă, unde o atrăgea albumul, rămas deschis. Dacă se ridică patul, avem loc destul pentru scrinul din antreu. De-supra pianului punem fotografia lui tat'tău, nu e așa...? Dar ce faci tu acolo.

Margareta ca un copil se apropiase de album și se uita pe furis la vederi. Văzând că n'o oprește nimeni, începuse să întoarcă foile. Mama se adresează lui Lucian.

— Te rog să mă ierți, domnule! Fata mea trece de cincisprezece ani și a rămas tot copilă. Ii plac mult fotografiile. De altfel, asta ne e în neam: eu le ador. Zicând acestea, doamna se apropie de masă și se uită nedomirită la o vedere, pe urmă la alta. Când să mai întoarcă o pagină, se oprește cu mâna pe foaie.

— Vă rog, domnule, iertați-mă că vă întrerup așa de mult, dar vederile astea mi se pare că le cunosc. Cine le-a luat?

— Eu doamnă, răspunde Lucian, dar demult.

— De sigur că pozițiile seamănă...dar uitați-vă, aici,ăș zice că e în sat la părinții mei și casa asta parcă ar fi a noastră.

— Sunt niște fotografii din Lerești, răspunde Lucian.

— D-voastră vă duceți vara p'acolo?

— Mă duc, adică n'am mai fost în ultimul timp.

— Poate că ați cunoscut pe Crețeanu? Stăruiește doamna, continuând să se uite la aceeași pagină din album.

— Cum să nu-l fi cunoscut? Și eu sunt d'acolo.

— Atunci pe mine mă cunoașteți? adaogă doamna ridicând ochii

— D'a d-voastră pe mine?

— Lucian, dom...nul Lucian.

— Elena, articulează el cu glasul schimbat.

După aceea s'au mai privit odată, pe rând au plecat ochii în jos, iar i-au ridicat să se examineze și în tăcerea, care se făcuse, se auzeau pașii fetei, depărtându-se spre celelalte oăi deschise de madam Arm.

Lucian poștește pe doamna pe scaun și după ce se așezară amândoi, doamna începe reculegându-se:

— Nu te-aș fi recunoscut pentru nimic în lume. Nici dumneata, de sigur. Sunt schimbată mult: Uitându-te mereu în oglindă, nu bagi de seamă, când se fac crețurile la ochi, când ți se lasă bărbia. Ce grozavă decepție ar fi, să nu te servești câți-va ani de oglindă!

— Nici eu nu te-aș fi cunoscut, răspunse Lucian. Dar auzindu-te vorbind, eram aproape sigur. Pe urmă fetița, Margo o cheamă, mi se pare, îți seamănă ca două picături de apă, vreau să zic, ești dumneata din vremea d'atunci. De când nu te-am văzut, e drept că anii au lăsat urmele lor.

Aci Lucian tace. I se pare că n'ar avea ce să mai spue. Doamna așteptă puțin și continuă cu glasul hotărit.

— Acum putem vorbi în liniște. Știi de ce nu te-am luat, dom-

nule Lucian ? Imi părai prea sfios, prea fată mare și pe urmă, gândurile mele d'atunci.... Ofițereasă vream să fiu și când m'a cerut maiorul Veron, mi se părea nu știu ce. Am trăit șapte ani cu el... bine, nu pot să zic. Dar știu, mai erau cluburi de cărți, mai petreceri prelungite și m'a lăsat văduvă cu fata, copiliță, de doi ani. N'am vrut să mă mărit a două oară, dar nici mult n'am mai putut sta în provincie. Sunt de vre-o câți-vă ani în București și uite că nu ne-am întâlnit, sau ne-am fi întâlnit dar necunoscându-ne. Dumneata ce-ai făcut ?

— Am trăit de azi până mâine. În prima mea iubire am fost înșelat și am socotit amorul o minciună, după aceea.

— Vezi, n'ai dreptate, intrerupe doamna Elena Veron, n'ai dreptate. Ți-am spus că nu te-am luat, dar asta nu însemnează că nu te-am iubit. Crezi că pe cine iei, îl și iubești ? Asta e numai o furie de moment. Dumneata ai păstrat un colț în inima mea și în serile de lungă așteptare, în zilele de necaz, mă gândeam la anii frumoși petrecuți la Lerești și-ți citeam scrisorile. Le am pe toate. într'un sertar și acum pot să-ți spun fără teamă, mi se par foarte frumoase.

— Eu am căpătat d'atunci o mai mare sfială, urmează Lucian după o pauză, o neîncredere în mine. Am mai cunoscut domnișoare, am vorbit cu ele d'aproape. Unele se uitau cu mult înțeles în ochii mei ; dar n'am avut îndrăzneala să mai cer pe cineva. Iar cele cari m'au vrut ele, nu se potriveau cu planul, cu visarea tinereții. O vreme n'am mai învățat nimic. Ce-mi foloseau examenele la facultate, când cea mai dragă dintre fete, acum pot și eu vorbi fără înconjur, nu știuse să mă aprecieze, mă refuzase. E grozavă vorba, asta, când iubești pe cineva.

— Dar nu te-am refuzat, interveni doamna Elena Veron.

— Da... nu, chiar așa dintr'o dată. Tatăl dumitale, domnul Crețeanu, mi-a spus că nu te mărită atunci, și peste două luni... ți-aduci aminte ? Așa de bine știu eu lucrurile acestea.

Peste două luni erai ofițereasă. Ce să mai spun ? Am petrecut câteva veri fotografiind pozițiile satului, pe cari le păstrez aci. Am și casa d-voastră și când o privesc, par'că te văd în privdor, îmbrăcată ușor, vara... Și mai rău mă înduioșez, când nu mai am nimic de așteptat de la viață. Ce trist e să știi că singura speranță ți-a mai rămas doar pensia și suferințele bătrâneței.

Intre acestea madam Arm deschide ușa

— Voiți să vizitați bucătăria, dependințele ?

Doamna Elena își șterse o lacrimă pe furiș, sculându-se repede de pe scaun. Lucian face surprins. Când se pleacă să sărute mâna necunoscutei, madam Arm face ochii mari și cu o privire fixă se uită la

albumul deschis pe masă... Nuși -explică prietenia asta și bănuind că și-a pierdut chiriașul său pentru noua proprietăreasă aruncă o privire plină de dispreț.

Când sosește Margo, se îndreaptă către mama ei, în prag :

— Mamă, să cumpărăm și noi un album ca al domnului,..

— De, fetițo, o să căutăm, dar n'o să mai putem găsi ca acesta.

— Găsi-vom oare, domnule Lucian ?

— Știu eu ? închee el gânditor, și s'au despărțit.

I. Boteni.

SEARĂ DE TOAMNĂ

---

*De ce-am plecat ?—Eu nu-mi dau seamă,
Ea nu mi-a spus nici un cuvânt, —
Salcâmi-și scuturau podoaba
Și suspinau, duios, în vânt.*

*Și mă dărea privirea mută
A ochilor porniți să'nșele,
Simțeam cum se cufundă 'n noapte
Lumina gândurilor mele,*

*Și cum se stinge 'n zări departe
Făclia dulcilor ispite,
Plutea în juru-mi duhul morței
Bătând din aripi oțelite.*

*Și, cum cădea 'nvelit în umbră
Altarul viselor senine,
Părea că cerul trist al toamnei
Se prăbușește peste mine.*

*Și dac'am plâns ?—Vedeam în juru-mi
O lume 'ntreagă care moare,
Și moartea mă uitase singur
Intr'un pustiu fără hotare !..*

I. U. Soricu.

SOARELUI...

(Sonet)

*Pătrunde soare sfânt al primăverii
 Și întunericu-mi din suflet luminează ;
 Tu, candelă nestinsă ce veghează
 La căpătâiul fiilor durerii !*

*Lumina razei tale-o furișează
 Și din surâsul blând al re'nvierii
 Fă leagăn cald și veșnic, — mângâierii,
 In locul dorului ce-o înnoptează.*

*Din zbuciumarea valurilor lumii
 Intoarnă pașii mei, rătăcitorii,
 Și'n calea liniștei și a păcii du-mi-i !*

*Să simt în desmierdarea ta fiorii
 Naturii care 'nvoie 'n orice clipă:
 O floare veștedă ce se 'nșiripă.*

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Const. Manolache

NOTE FUGARE

— Din jurnalul unei studente —

Impresiuni dela cursurile lui T. Maiorescu. — Sunt unele impresii în viață, cari se adâncesc cu atât mai mult în suflet, gonind pe cele din jurul lor, cu cât trece timpul mai mult. Par'că sămburul lor memorial devine ceva organic și crește odată cu tine...

Ți-aduci aminte câte piedici am întâmpinat noi ca să ne putem duce să auzim la facultate pe cel mai mare dascăl al nostru. Dorul a învins ordinele stricte, și ne-am dus cu o neliniște și o tulburare în suflet ca în fața unei bucurii apropiate, pe care ai cumpărat-o cu înfrângerea unei porunci.

Nu cunoșteam pe nimeni, și sala cea mare a facultății eră plină; sgomotul mulțimii prinse de neastâmpărul așteptării, se auzia unduind de departe, decum intrai pe coridoare. Insfârșit găsirăm un loc. Nu puteam vorbi nimic, nu puteam gândi nimic, eram prea tulburate. Numai din când în când, câte o vorbă desprinsă din conversațiile celorlalți ne fură atenția. De odată vedem o sbuciumare neobișnuită în sală, venind dinspre ușe, — pe urmă tăcere.

Eră Maiorescu, care își făcea loc prin mulțime. Un bătrân înalt, cu figura liniștită dar energică, trăsăturile sculptate parcă de lumea lăuntrică a voinței și a cugetării, cu privirea venind dedeparte, dar nu plutitoare, ci sigură, — semnul puterii de atenție și observație. Incepù să vorbească. Avea pe frunte lumina și în cuvinte căldura unui poet. În pauze când și când, treptat cu măreția frazei încheiate, figura lui luă expresia, când a unui erou, când a unui filozof antic; adâncimea privirii, liniștea și siguranța cuvântului și a gestului, își sculptau subiectul, nu-l înșirau!

Eră o încântare, o adevărată înălțare sufletească; fraza lui caldă îți deschidea perspective în adâncul și seninul cugetării vremurilor de aur ale filozofiei. Înlanțuirea ideilor, ritmul cuvintelor te făceau să te gândești la vechii filozofi și dascăli cari știau să farmece și să convingă pe elevii lor, numai prin puterea și căldura adevărului. Te gândeai fără să vrei la cei dintâi inițiați care nu se mulțumeau să dea ciracilor numai ideile lor filozofice, dar știau să lase în ei râvna de a face din sufletul lor o cetate întărită, gata de devotament și sacrificiu pentru biruința scumpei idei semănate. Și îndemnul ăsta răsărea, te miri cum în tine, din expunerea chiar a celor mai aride sisteme filozofice. Un inel legă partea de abstracție pură, de partea etică a vieții, dând și mai multă autoritate celei dintâi.

În ziua aceea Maiorescu ne vorbiă despre Spencer. Simțeau cum orice idee a acestui filozof, venită în atingere cu sufletul armonios al magistrului, căpătă fără să se altereze, — o poezie *sui generis*, pe care în zadar ai căuta-o în text. O idee devenind sentiment, devenind atracție, imbold spre acțiune — iată ce eră cursul lui Maiorescu pentru mine.

Natura mea sentimentală abia eșită din parfumul studiilor istorice pe cari le îndrăgisem cu deosebire în liceu, grație unui bun profesor, adăugau magia aceasta nouă la prima lecție a maestrului: cu cât obiectele dimprejur se ștergeau mai mult din conștiință, cu atât mi se părea că mă adâncesc mai mult în lumina epocelor când se filozofă mai fericit și mai puțin zbuciumat decât astăzi. Revedeam școlile grece în care Platon, Aristot își instruiău discipolii... Aceeași limpezime în idei, acelaș suflet al învățătorului îndrăgostit de misiunea lui, plin de lumina lăuntrică a fericirii de a gândi și a trăi din convingerile lui, convingeri pe cari le împărtășea din prisosința inimei, cu darul cuvântului!

Și magistrul, nu ne reprezintă ideile, viața, numai ca un artist al formelor, dar se adâncea în miezul înțelesului lor, și ni-l topea prin căldura sufletului său însetat pururea de a cunoaște.

Din înlanțuirea ce o făcea diferitelor sisteme, simțeau cum toate năzuesc să se unească într'o sinteză superioară; simțeau defilând acei mari zbuciumați, trudindu-se să cuprindă sensul «totului» și abia prin-

zând o notă din cartea divinității. Căci cuceririle lor asupra necunoscutului nu puteau fi îmbrățișarea misterului într'o singură formă, ci abea câteva infime cute din faldurile divinei Isis, nu o idee totală ce-ar reprezintă pe această «Zeiță», ci mii de idei ce vor oglindi-o, — cine știe când, într'o gândire modestă, unică, — gândirea speciei omenеști: stropul de rouă picat din noaptea necunoscutului!

Acest veșnic mister al lucrurilor, cu feluritele lui reflexe, așa cum scăpăra în spiritul său, ni-l împrăștiă și în mințile noastre cu puterea ce o au apele unui diamant care a băut din lumina tainică a zămis-lirei lui... Ne făcea să contemplăm și lumina, și întunerecul haosului și parfumul și coloritul vieții, dar și fiorul și adâncimea ei necunoscută, infinitele contradicții din natură, — cari sunt poate numai aparente, — justificarea lor scăpând de sub unghiul minții noastre, undevă într'altă lume...

Așteptam cu cel mai mare drag orele sale de curs, și zilele acelea eram altfel.

Firește, mai erau și alte cursuri, răspânditoare de lumină. Dar la ceilalți profesori, oricât de interesante ar fi fost prelegerile, dincolo de eruditele lor teorii și sistemizări, tot mai simțeam durerile mele cari tremurau și se frământau în tăcere, oricât ași fi voit să le dau uitării. La Maiorescu, nu mai gândeam și nu mai trăiam decât în sfera cuvintelor lui.

Și pătrunsă de lumina ce o agită dela catedră, — ca un făurar plecat asupra făuriștei lui, topind materia neimblânzită a metalelor, — când mă întorceam seara în ungherul depărtat al mahalăi mele, adormeam ca niciodată, într'un lanț de visuri eterate, — visurile minții proaspăt deschise la lumina culturai. O idee, o imagine a lui, fecundau alte idei, alte imagini chemate din adâncul meu, — se desfăcea din umbră armonia cu care fiecare am venit pe lume, întrezăream ceva dincolo și de întunericul necunoscutului și de lumina ideilor noastre, ceva ce eră sâmbure de adevăr, frumos, și desăvârșire, ceva spre care huma noastră își trimite neliniștită, oarbă, dar dornică aspirațiile, cum se ridică seva pământului către creștetul armonios al floarei...

Astra.

CRONICA LITERARĂ

În *Revista generală a învățământului*, Nr. 7, d-l G. Dănescu se ocupă de «In-naintarea pe loc a învățătorilor»; d-l Marin Dimitrescu își continuă interesantele rapoarte despre viața intelectuală și morală în școlile secundare din Germania,

d-l G. Arghirescu discută «necesitatea garanțiilor în notarea elevilor», d-l Al Lăpădatu face cunoscută «întâia reformă a școlilor din Moldova» (1844). Cronica școlară e variată și bogată.

Viața socială se întitulează noua revistă, socialistă, pusă sub îngrijirea d-lui N. D. Cocea, cunoscutul agitator popular.

Sub îngrijirea profesorului de geologie dela Iași d-l *Dr. I. Simionescu*, a apărut pentru prima oară în țara noastră, «*Anuarul științific al României pe anii 1907—1909*», o lucrare, care dacă astăzi este necesară, mâine va fi indispensabilă ori căru om, care se va ocupa cu știința în țara românească.

În 90 pagini autorul și colaboratorii săi dau scurte referate asupra a 280 de lucrări științifice — cele mai multe produsul științific al laboratoarelor Universităților și Institutelor noastre culturale și câteva teze de doctorat — publicate în ultimii doi ani, la noi sau în diferite reviste sau publicațiuni streine, de 229 autori români sau streini; multe sunt referate de înșiși autorii. În secțiunile A Matematică, B Geografia, Meteorologia, C. Chimia cu mineralogia, Fizica, D. Științele naturale: Fiziologia, Zoologia-Morfologia-Antropologia, Botanica, Geologia și lista revistelor științifice ce apar la noi lucrările se succed în ordine alfabetică, după numele autorilor.

Cum observă d-l *Dr. Simionescu* în prefață, lista destul de lungă a lucrărilor din periodul relativ scurt de doi ani, pune în evidență rodnicia muncii științifice românești, curentul de muncă e manifest, dar micșorarea produsă nu a cuprins decât pe puținii cu dor de muncă și pentru cari traiul de laborator are o valoare mai mare decât sgomotoasa viață politică cu mari momeli, cu adânci desamăgiri.

Tot din anuar se vede, că afară de geografie, antropologie și astronomie, cari se prezintă cu un număr restrâns de lucrări românești, toate celelalte ramuri științifice, pentru cari există catedre universitare, sunt bine cultivate.

La această îndrumare științifică a activității noastre, a contribuit pe de o

parte puțința de a se acordă de universitățile noastre titlul de doctor, pe de alta cerința legii de numire a profesorilor universitari pe baza lucrărilor, ambele legate printr'o mai mare ajutorare materială dată laboratoarelor universitare.

În anuarul apărut, literatura medicală care a luat o dezvoltare foarte mare ca reviste și publicațiuni originale, nu este încă referată. Revistele medicale poate cele mai bune la noi, îndeplinesc însă această sarcină așa că acolo necesitatea nu este simțită.

Prin stăruința d-lui H. Hefți și a unui comitet de direcțiune, s'a înființat în București o nouă bancă, care a primit denumirea de *Banca Latină*, (Str. Smârdan No. 2).

Scopul înființării *Băncii Latine* este mai presus ca acel al băncilor de comerț obișnuite. Programul ei social, program într'adevăr științific și economic, merită concursul tuturor oamenilor de bine din țară, și a acelor, cari doresc să vadă dezvoltarea noastră economică asigurată «prin uoi înși-ne.»

Banca Latină și propune, între altele, să procure industriei imprumuturi pe termene lungi, în condițiuni din cele mai favorabile, sub formă de emisiuni de obligațiuni. Banca va păstra aceste obligațiuni ca garanție și va emite în schimb obligațiuni industriale. În acest mod Banca va emite obligațiuni cu 6⁰/₀ pentru a da cu 7¹/₂ maximum.

Recomandăm chiar abonaților și amicilor noștrii a subscrie acțiuni de ale acestei noi bănci române, de oarece aceasta va fi o plasare de capital din cele mai bune; subscriitorii vor colabora astfel la dezvoltarea noastră economică și vor contribui în mod puternic la asigurarea mersului ascendent al comerțului și industriei țerii, pe calea pe care dorim să vedem și care chiar trebuie s'o urmeze. (Vezi prospectul pe copertă în față).

BANCA LATINĂ

SOCIETATE ANONIMĂ

CAPITAL SOCIAL LEI 5.000.000

Sediul: București, Str. Smârdan, No. 2

PROSPECT

Banca Latină formată pe acțiuni la purtător a 200 lei una, deschide chiar de acum subscriere publică pentru completarea măreii capitalului social.

Condițiunile de subscriere sunt:

20 la sută se va vărsa odată cu subscrierea, adică de acțiune)	} Lei 50
plus o taxă de curtagiu, fise, etc. de acțiune în total)	
20 la sută după două luni dela primul vărsământ, adică »	40
30 la sută la 15 Septembrie 1910, adică de acțiune . . . »	60
30 la sută la 15 Noembrie 1910, adică de acțiune . . . »	60

Domnii subscriitorii cari ar dori ca întregul vărsământ la acțiunile ce subscriu să-l facă integral, li se va face o bonificație de 6 lei de fiecare acțiune.

Anul social începe la 1 Ianuarie și se încheie la 31 Decembrie.

Din beneficiul net, compus din produsul tuturor afacerilor societății se va preleva, mai întâi un **minimum** de 5 la sută pentru crearea fondului de rezervă, alți 5 la sută ca procent la capitalul vărsat și restul beneficiului se va distribui acționarilor ca al doilea dividend.

Fondul de rezervă care se va urca până la jumătatea capitalului social este tot averea acționarilor.

Subscrierile acțiunilor și vărsămintele se fac în București la Sediul Băncii din strada Smârdan No. 2, în fața Bisericii Rusești.

Subscriitorii din țară vor trimite aderările și versămintele prin cecuri sau scrisori de valoare la adresa Băncii, și cu primul curier vor primi chitanțe respective.

COMITETUL DE DIRECȚIUNE :

D-1 M. C. Haret, proprietar, fost Director General al Creditului Agricol și Viticol.

D-1 Comandor I. Coandă, proprietar, fost Director al Serviciului Maritim Român.

D-1 Scarlat Arion, Dr. în drept, avocat, m. propr. rur.

D-1 I. N. Cesărescu, Dr. în drept, avocat, propr. fost prim-ajutor de primar al Capitalei.

D-1 C. N. Luca, comerciant, proprietar rural.

D-1 Henri Hefti, proprietar, fost Director al Băncii franceze, fost Director al Băncii Comerciale Române, din București.

D-1 I. G. Testiban, proprietar, fost Director al Băncii de Credit și Scont.

LIBRARIA NAȚIONALĂ

SOCIETATE COOPERATIVA PE ACȚIUNI

47, — CALEA VICTORIEI — 47,

FURNISEAZĂ TOT FELUL DE CĂRȚI ROMÂNE ȘI STRĂINE, PRECUM ȘI RECHIZITE ȘCOLARE, DE BIUROU, etc.

CASĂ DE EDITURĂ

REVUE GÉNÉRALE

des sciences appliquées

PÉTROLE, — MÉCANIQUE, — INDUSTRIE, — FINANCES

Paraissant deux fois par mois.

Rédaction et Administration : Str. Câmpineanu 60, București.

Abonnement : 30 fr. p. Roumanie (36 p. l'étranger) par an.

BCU Cluj Central University Library Cluj

PROGRESUL ROMÂNESC

MAGAZIN DE CONSUM

MARE ASORTIMENT DE COLONIALE. — BIUVETĂ LUXOASĂ

București, Strada Fântânei No. 1, colț cu Calea Victoriei.

G. Constantinescu & T. Eremie

INGINERI

BIUROU TECHNIC

București, Str. Câmpineanu No. 60.

EXECUTĂ TOT FELUL DE :

— LUCRĂRI IN BETON ARMAT —
REZERVOARE DE PETROL. — MAGAZIN
MAȘINI, INSTALAȚII MECANICE
PODURI ȘI CĂI FERATE

PROTECTOR

Oficiu internațional de brevete și
invențiuni

București, Str. Câmpineanu No. 60.

TIPOGRAFIA

Stabilimentul de Arte Grafice

GEORGE IONESCU

București, — Strada Academiei, 39.

Efectuează orice fel de lucrări
atingătoare de această branșă, precum :

REVISTE, ZIARE, CĂRȚI
SCOLASTICE, HOTĂRNICH,
TEZE DE LICENȚĂ
CECURI, COMPTURI, CĂRȚI DE
VIZITĂ, DIFERITE INVITAȚIUNI,
AFIȘE ÎN DIFERITE CULORI ȘI
ÎN DIFERITE LIMBI ȘI FORMATE.
EDITEAZĂ CĂRȚI DIDACTICE
APROBATE

Deviza Stabilimentului este :
Acurateța, Promptitudinea și
Prețuri moderate.